

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı 17 Haziran 2020 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Covid-19 pandemisi sürecinde ülkemizin hem kendi vatandaşlarımıza hem dünya vatandaşlarına sağlık sektöründe hizmet ve türün desteğinde bulunduğuna, bu anlamda başta Cumhurbaşkanı olmak üzere ilgili bakanlara teşekkür ettiklerine; Meclisin kapalı olduğu dönemde Dilekçe Komisyonu olarak çalışmalara devam ettiklerine ve salgın nedeniyle vefat edenlere başsağlığı, tedavi görenlere acil şifalar dilediklerine ilişkin açıklaması

2.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Bingöl iline depremde dolayı geçmiş olsun dediğine ve başlayan askerî harekâtta dolayı ordumuza Allah'tan başarılar niyaz ettiğine ilişkin açıklaması

3.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, KDK 2019 Yıllık Raporu'nun incelemek üzere kurulan alt komisyonun çalışmalarına ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu'nun, ülkemizdeki Covid-19 pandemi sürecine ve son derece iyi hazırladığına ilişkin açıklaması

2.- Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü'n n, KDK 2019 Yıllık Raporu üzerinde gerekli çalışmayı yapmak için kurulan alt komisyonun çalışmalarına ilişkin açıklaması

IV.- KARARLAR

A) ALIřMA ESASLARINA İLİşKİN

1.- KDK 2019 Yıllık Raporu'nun incelenmesi için kurulan alt komisyonun raporunun benimsenmesi ve görüşmelere alt komisyonun raporu üzerinden devam edilmesine ilişkin karar

V.- KARMA KOMİSYONLAR

A) KONUSU

1.-Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu hakkında hazırlanan alt komisyon raporu üzerinde görüşmeler

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON

3'üncü Toplantı

17 Haziran 2020 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon saat 11.08'de açıldı.

Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır,

Covid-19 pandemisi sürecinde ülkemizin hem kendi vatandaşlarımıza hem dünya vatandaşlarına sağlık sektöründe hizmet ve ürün desteğinde bulunduğuna, bu anlamda başta Cumhurbaşkanı olmak üzere ilgili bakanlara teşekkür ettiklerine; Meclisin kapalı olduğu dönemde Dilekçe Komisyonu olarak çalışmalara devam ettiklerine ve salgın nedeniyle vefat edenlere başsağlığı, tedavi görenlere acil şifalar dilediklerine,

Bingöl iline depremten dolayı geçmiş olsun dediğine ve başlayan askerî harekâtтан dolayı ordumuza Allah'tan başarılar niyaz ettiğine,

KDK 2019 Yıllık Raporu'nun incelemek üzere kurulan alt komisyonun çalışmalarına,

İlişkin açıklama yaptı.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu, ülkemizdeki Covid-19 pandemi sürecine ve KDK 2019 Yıllık Raporu'nun incelemek üzere kurulan alt komisyonun raporunu son derece iyi hazırladığına,

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Alt Komisyonu Başkanı Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü, Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu üzerinde gerekli çalışmayı yapmak için kurulan alt komisyonun çalışmalarına,

İlişkin açıklama yaptı.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu'nun incelenmesi için kurulan alt komisyonun raporunun benimsenmesi ve görüşmelere alt komisyonun raporu üzerinden devam edilmesi kabul edildi.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu hakkında hazırlanan alt komisyon raporu üzerinden görüşmeler yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 12.08'de toplantıya son verildi.

17 Haziran 2020 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.08

BAŞKAN: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail TAMER (Kayseri)

SÖZCÜ: Zülfü DEMİRBAĞ (Elâzığ)

KÂTİP: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu)

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Hoş geldiniz, hayırlı sabahlar. Sayın İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanım, Karma Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Başdenetçimiz, sayın denetçilerimiz, değerli bürokratlarımız, değerli basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz, hepinize hayırlı sabahlar diliyorum. Covid-19 nedeniyle toplantı tarihlerimizde biraz değişiklik olmakla birlikte bugün rutin toplantımızı, karma komisyonumuzun toplantısını yapıyoruz inşallah. 27'nci Dönem, Üçüncü Yasama Yılı, 3'üncü toplantısını açıyorum. Sayımız vardır.(*)

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır 'ın, Covid-19 pandemisi sürecinde ülkemizin hem kendi vatandaşlarımıza hem dünya vatandaşlarına sağlık sektöründe hizmet ve ürün desteğinde bulunduğu, bu anlamda başta Cumhurbaşkanı olmak üzere ilgili bakanlara teşekkür ettiklerine; Meclisin kapalı olduğu dönemde Dilekçe Komisyonu olarak çalışmalarına devam ettiklerine ve salgın nedeniyle vefat edenlere başsağlığı, tedavi görenlere acil şifalar dilediklerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Değerli katılımcılar, dünyada ve Türkiye'de yaşanan Covid-19 pandemisiyle ilgili çok şükür hem ülkemiz hem dünya belli bir sürece girdi. Ülkemiz, hem kendi vatandaşlarımız için hem ihtiyaç sahibi olan dünya vatandaşları için hem tecrübelerimizi hem birikimlerimizi sağlıktaki önemli başarılarımızı, özellikle sağlıkla ilgili hizmet sektöründe ve ürünlerle ilgili çok ciddi desteklerde bulundu. Bu anlamda özellikle başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere ilgili bakanlıklara teşekkürlerimi buradan bildirmek istiyorum. Meclisimiz yaklaşık beş hafta, özellikle vaka sayısının en yüksek seviyede olduğu, artışın olduğu dönemde, kapalı oldu ama biz Dilekçe Komisyonu olarak çalışmalarımıza devam ettik. O süreçte Komisyonumuza gelen bütün dilekçeleri, özellikle sosyal medya üzerinden gelen talepleri, komisyonumuza, bizlere bizzat başvuran değerli vatandaşlarımızın önerilerini, fikirlerini, şikâyetlerini, tecrübelerini ilgili bakanlıklarla paylaştık. Burada en büyük teşekkürü tabii Türkiye'deki telekomünikasyon altyapısının bu seviyede olmasını sağlayan geçmişteki hükümetlerimize, Ulaştırma Bakanlarımıza teşekkür etmek durumundayız. Biz "zoom" programlarıyla, başka sosyal medya programlarıyla hem uzmanlarımızla hem vatandaşlarla karşılıklı görüşmelerimizi yaptık ve her bir dilekçenin gereğini yerine getirmeye çalıştık. Bize gelen dilekçelerle ilgili bakanlıklarla yazışmaları yaparken, ilgili bakanlarımıza bizzat müracaat ederken gördük ki bakanlarımız Allah'a çok şükür tedbirleri aldılar ve protokollerde bunların hepsi yer aldı. Bu anlamda başta dediğim gibi Sayın Cumhurbaşkanımıza; ilgili bakanlıklarımız olan Sağlık Bakanlığına; İçişleri Bakanlığına; çocuklarımızı mahzun bırakmayan Millî Eğitim Bakanlığına; iş dünyasındaki bütün talepleri, söylediğimiz, ulaştırdığımız her talebi hemen yerine getiren Çalışma Bakanlığımıza, Ticaret Bakanlığımıza ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığımıza özellikle teşekkür etmek istiyorum. Çünkü sektörler, süreç içerisinde taleplerini iletiler bunları da ilgili bakanlıklar değerlendirdi ve protokollerde

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

yer aldı. Bu anlamda teşekkürlerimizi bildiriyoruz.

Bu süreçte tabii, vefat eden vatandaşlarımız oldu, onlara da buradan başsağlığı dileklerimizi iletiyoruz. Rahatsız olan, şu anda tedavi gören vatandaşlarımıza da Allah'tan acil şifalar diliyorum. Ayrıca bu süreçte Sayın Bakanlarımızın, Cumhurbaşkanımızın ve yetkililerin önerdiği konuyu tekrar hatırlatmak istiyorum: “Maske, mesafe ve hijyen.” kurallarına dikkat ederek inşallah kısa sürede bu Covid sürecini en iyi şekilde halledeceğimizi düşünüyorum.

2.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Bingöl iline depremde dolayı geçmiş olsun dediğine ve başlayan askerî harekâtta dolayı ordumuza Allah'tan başarılar niyaz ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Geçtiğimiz günlerde yaşadığımız depremde dolayı Bingöl ilimize geçmiş olsun dileklerinizi iletiyorum. Dün ve evvelsi gün başlayan askerî harekâtta dolayı da gerek komutanlarımıza gerek sahada, cephede şu anda savaşılan askerlerimize, subaylarımıza, erlerimize, Mehmetçiklerimize Allah'tan başarılar niyaz ediyorum. Kollarına zarar gelmeden bu süreci hayırlısıyla bitirmeleri için dua ediyoruz. Kendilerinden iyi haberleri bekliyoruz diyorum ve toplantımıza geçiyorum.

3.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, KDK 2019 Yıllık Raporu'nun incelemek üzere kurulan alt komisyonun çalışmalarına ilişkin açıklaması

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Değerli katılımcılar, değerli Başkanlarım; bildiğiniz gibi 4 Mart 2020 tarihli toplantımızda Kamu Denetçiliği Kurumunun 2019 yılı raporunu görüşmek üzere toplanmıştık ve bu raporu incelemek, ayrıntılı olarak bize alt komisyon raporunu sunmak üzere 13 üyeden oluşan bir alt komisyon kurmuştuk. Alt Komisyon Başkanlığına da heyet Bolu Milletvekilimiz Sayın Fehmi Küpçü'yü seçmişti. 10 Mart ve pandemi dolayısıyla gecikmeli olarak 3 Haziran 2020 tarihlerinde gerçekleştirdikleri 2 toplantıyla çalışmalarını tamamladılar ve süresinde bize raporu sundular. Öncelikle Sayın Başkana ve alt komisyonumuzun değerli üyelerine tekrar teşekkür ediyorum.

Alt komisyon raporunu bizlere sundular, biz inceledik ve gerçekten çok faydalı bir çalışma yaptıklarını, özellikle bu süreçte yeni bir uygulama başlattıklarını, Kamu Denetçiliği Kurumu Raporunda uyum sağlayan -özellikle teşvik anlamındaki kararlara destek vermek anlamında uyum sağlayan- kurulları davet ettiklerini biliyoruz. Bu konudaki detaylara ben girmek istemiyorum, Sayın Fehmi Küpçü çalışmalarını ve yaptıklarını bize anlatacaklardır. Bu anlamda kendisine söz vermeden önce müsaade ederseniz İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanımıza da bir söz verelim. Açılıştaki söylemek istedikleri varsa onu dinleyelim, ondan sonra da sözü Alt Komisyon Başkanımız değerli Fehmi kardeşimize verelim, ondan raporunu alalım, ondan sonra karşılıklı müzakereye başlayalım.

Pandemi süreci dolayısıyla toplantıda fazla sıkıntı olmaması adına çok fazla bürokratlarımızı alamadık. Bunun için de kusura bakmayın. En seri şekilde toplantımızı yapalım, sağlıklı bitirelim diye ümit ediyorum. Tekrar teşekkür ediyorum katılımınız için.

Başkanım buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu'nun, ülkemizdeki Covid-19 pandemi sürecine ve son derece iyi hazırladığına ilişkin açıklaması

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Dilekçe Komisyonu Başkanımız, Karma Komisyonumuzun değerli üyeleri, Kamu Başdenetçimiz ve denetçilerimiz; öncelikle sizleri saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Sayın Başkanımızın ifade ettiği yerden ben de başlamak istiyorum. Gerçekten pandemi süreci Türkiye için yeni bir dönemdi, tüm dünya için yeni bir dönemdi. Çok şükür bu süreçten Türkiye, bütün kurum ve yapısıyla başarılı bir şekilde çıktı. Elbette kayıplarımız var, Allah rahmet eylesin demek istiyorum. İnşallah önümüzdeki süreç, yeni normal dediğimiz süreç olarak da Türkiye açısından çok daha iyi bir süreç olması temenni ediyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumu tabii, Türkiye’de yasal olarak belki 2010 Anayasa referandumuyla birlikte geldi ama 2012 yılından itibaren fiilen çalışmaya başladığı dönemden bu yana görüyoruz ki gün geçtikçe mesafe katediyor, gün geçtikçe yerleşik bir hâl alıyor. Kurumsal nitelik kazanmaya başladı. Başarılı çalışmaların varlığına da bu raporda özellikle tekrardan şahit olduk. Rapor son derece iyi hazırlanmış. Sayın Alt Komisyon Başkanımıza, bu vesileyle üyelere çok teşekkür ediyorum. Bir giriş bölümü, genel olarak geline nokta, amaç ve yapılması gerekenler, sonra da hem tavsiye kararlarıyla ilgili ayrıntılı kararların tamamı söz konusu olmuş. Yapılan başvurular bakanlıklar bölümü altında ayrı ayrı irdelenmiş ve değerlendirilmiş. Adalet Bakanlığı bir başka bölümde, Milli Eğitim Bakanlığı başka bölümde, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bir başka bölümde değerlendirilmiş ve raporun sonunda da bir önceki toplantıya -Karma Komisyon toplantısına- atıfla yapılan değerlendirmeler de yine raporda yer almış. İnşallah birazdan detaylı bir şekilde milletvekili arkadaşlarımızın da katkısıyla değerlendireceğiz ve sonuç itibarıyla raporun hazırlanması cihetine gidilecek.

Ben tekrardan teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyorum.

Evet, Alt Komisyonu Başkanımız, Bolu Milletvekilimiz Sayın Fehmi Küpçü’yü dinleyelim.

2.- Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü’nün, KDK 2019 Yıllık Raporu üzerinde gerekli çalışmayı yapmak için kurulan alt komisyonun çalışmalarına ilişkin açıklaması

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Kıymetli Dilekçe Komisyonu ve İnsan Hakları Komisyonumuzun değerli başkanları, kıymetli Karma Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli milletvekiller; başta Başdenetçimiz olmak üzere kıymetli denetçilerimiz, yasama uzmanı arkadaşlarımız, kıymetli basın; ben öncelikle heyetinizi baki muhabbetle selamlıyorum.

Kıymetli başkanlarım söyledi, tabii öncelikle insanlığa musallat olan bu pandemi süreciyle ilgili, Covid-19’la ilgili insanlık büyük bir imtihandan geçiyor. Hamdolsun biz her zaman övündüğümüz, bunu siyasi ayırım yapmaksızın söylüyorum, ali olan devletimiz vesilesiyle, güzel olan insan keyfiyetimiz vesilesiyle, hem yardımlaşma hem imkânların hazır olması vesilesiyle elhamdülillah biz muadil ülkelere göre daha rahat bir şekilde süreci yönetiyoruz. Rahmetirahman’ına kavuşan bir sürü hastamız var öncelikle onlara rahmet diliyorum, hastalarımıza acil şifalar diliyorum. Kıymetli başkanlarım söyledi, yine ülkemizdeki sınırlarımızı korumak amacıyla Pençe-Kartal ve Pençe-Kaplan Harekâtları var. Yine Allah devletimize, milletimize, Mehmetçik’imize, askerimize, bu millete halel getirmesin diyoruz.

Kıymetli başkanlarımız söyledi, pandemi süreci dolayısıyla biraz alt komisyon toplantımız gecikti ama Meclis açılır açılmaz Başkanımızın da talimatıyla hemen 2’nci toplantımızı yaparak nihayetlendirdik. Ben usul ekonomisi açısından Kıymetli Başkanım, sağ olsun yasama uzmanı arkadaşlar uzun bir sunum hazırlamış ama ben mealen birkaç şey söyleyeyim. İnşallah komisyon üyesi arkadaşlar da bu anlamda katkı verip nihayetlendiririz.

Malumunuz 12 Eylül 2010 referandumuyla Anayasaya dercedilen Kamu Denetçiliği müessesesi aslında bizim devlet hıfzılamızda, geleneğimizde dünden bugüne kadar var olan bir sistem. Dünyada iyi örnekler özellikle, İsveç, İsveç Kralı bunu bizim milletimizden tabiri caizse almış. Aslında bizim

kültürümüzde hep var olan bu sistemi yine milletimizin iradesiyle, Meclisimizin güçlü iradesiyle 2010 yılında Anayasa'mızın 74'üncü maddesine dercettik. 2013 yılında da uygulaması vücut buldu diğer kanunlarla beraber. 2013 yılından bugüne kadar baktığımızda ilk başta yüzde 20 civarında olan uyum oranları hamdolsun bugün itibarıyla, 2019 yılı geçen yıl itibarıyla yüzde 75 rakamına ulaştı ki -burada kıymetli başkanlarım hukukçu, ben de hukukçuyum, hukukçu olan milletvekili arkadaşlarımız var, Ali Haydar var özellikle gözüme çarpan- hak arama müessesesinin ne kadar kıymetli olduğunu hepimiz biliyoruz. Derdimiz, muradımız yine söylediğimiz gibi siyasi ayrım gözetmeksizin bir an önce hak arama müessesesinde, tabiri caizse devletin masariften kurtulması, hızlı, ekonomik bir müracaatla ama bütün bunların dışında insan keyfiyeti anlamında kısa, kestirmeden Kamu Denetçiliği makamıyla hak arama müessesesi tecelli etmiş oluyor. Bu anlamda, demokrasimizin güçlendirilmesi anlamında gerçekten çok verimli oldu. Biz bu konuda özverili davranan başta Baş Kamu Denetçimiz olmak üzere Kurumdaki arkadaşlarımıza, başkanlarımıza teşekkür ediyoruz.

Bu sene yeni bir uygulama yapalım istedik. Şüphesiz marifet iltifata tabidir. Kıymetli Başkanım da söyledi. Bu sene bu kararlara uyum gösteren, yüksek oranda uyum gösteren idarelerimizi buraya çağırdık, takdir ve taltifte bulunduk milletin iradesini temsil eden Meclis ve Meclisimizin komisyonları olarak. Ben bunun anlamlı olduğunu düşünüyorum.

Bu sene, yine 2013'ten bugüne kadarki uygulamalarda bilgi, belge anlamında Kamu Denetçiliği makamımıza olumsuz cevap veren bir kurum olmadı ilk defa, hamdolsun. Bu da iradenin aslında bununla uyuştüğünü gösteriyor. Kısmen olumsuz kararlara imza atan idareler anlamında da biz özellikle burada hem yasama uzmanı arkadaşlarımızın hem özellikle kıymetli milletvekillerimizin, alt komisyon üyelerimizin katkısıyla idare hukuku anlamında, kamu denetçilerimiz marifetiyle, buna uymayan idarelerle ilgili, özellikle milletin iradesinin tecelli ettiği ve kıymet verdiğimiz bu makamlı ilgili -tırnak içerisinde söylüyorum- olumsuz cevap verenleri bir daha burada görmek istemediğimizi mealen söyledik. Bazı taleplerimiz toplantı esnasında gerçekleşti. Burada hep aynı şeyi söylemeye çalışıyoruz. Belki Kamu Denetçiliği makamına müracaat edilen taleplerin bir kısmı hakkın kötüye kullanılması olabilir ama biz düsturumuzda, buradaki -yine siyasi ayrım yapmaksızın söylüyorum- tüm milletvekillerinin aslında ortak baktığı payda, milletimizin ortak baktığı payda Şeyh Edebalı'nın nutku, buradaki insanların hepsine -tabiri caizse- yüklediği misyon. Dolayısıyla idaredeki hiçbir görevlinin, bir bakanlık yetkilisinin kendisine gelen müracaatla ilgili, dediğimiz gibi bir hakkın kötüye kullanılması dışında bir durum analizi yapması gerektiğini, idarenin işleyiş ve ruhuna uygun olarak böyle kafadan mevzuatçı bir yaklaşımla meseleleri reddetmemesi noktasında, Değerli Başkanım, biz özellikle idareyle ilgili meselelerde altını kalın kalemle Komisyon üyeleri ve denetçiler olarak çizdik. Biz bu meselelere ilişkin olumsuz dönüş olmaması gerektiğini, durum analizi yapılması gerektiğini, örneğin Sağlık Bakanlığının bu süreçteki başarısını hepimiz biliyoruz; gelen Sağlık Bakanlığı yetkilisi arkadaşımıza da bu anlamda milletimiz adına teşekkür ettik. Bir hanım kardeşimiz -zannedersem hemşireydi, Özlem Hanım'ın konusu- yer değiştirme noktasında Sağlık Bakanlığından talepte bulunmuş; çakılı kadro olması hasebiyle Sağlık Bakanlığı olumsuz cevap vermiş bu talebe. Buna mukabil olarak Kamu Denetçiliği makamına müracaat etmiş. Kamu Denetçiliği makamı tekrar Sağlık Bakanlığına bu konuya uyulması noktasında tavsiye kararını yazdıktan sonra yine Sağlık Bakanlığındaki ilgili kurum, birim, buna çok kestirmeden, hiçbir durum analizi yapmadan direkt işte yasaya uygun olmadığına ilişkin bir cevap vermiş. Biz kendisine şunu söyledik: Sağlık Bakanlığının başarılarını takdir ve taltif ediyoruz; milletimiz adına teşekkür ediyoruz ama hiç kimse kusura bakmasın, eğer bir idare, bir kurum devlet adına bir şey yapıyorsa o baba pozisyonundadır; oraya müracaat eden bir kardeşimizin can güvenliği nedeniyle böyle bir müracaatı var, mahkeme kararı daha neticelenmemişse bir durum analizi yapıp bir hakkın kötüye kullanılmaması olmamak kaydıyla -örneğin Uşak'ı istemiş- belki iki ay

içerisinde, iki aylık, üç aylık geçici görevlendirilmeyle Uşak'a gönderilebilirdi. Yani şahsa münhasır bir değerlendirilme yapılması lazım. Bunu şunun için söylüyorum: Dedğimiz gibi burada bir sürü hukukçu milletvekilimiz var. Bize öğretilen öğretilerden bir tanesi işte Roma hukukunda Ren'in bir tarafındaki hukuk ile diğer tarafındaki hukuk farklı olur. Zaman zaman idarecilerimiz buna ilişkin o durum analizlerini yapmalı diye düşünüyoruz.

ÖSYM'yle ilgili bir talebimiz vardı.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Ben çok özür dilerim.

Bu kararın çok özel ve çok değerli bir karar olduğunu zabıtlara geçirmek istiyorum. Kadın hakları, kadının insan hakları, can güvenliği ve risk analizinin yapılarak böyle bir karar vermiş olduğunuz için çok tebrik ediyorum. Ayrıca Bakanlığı buna uyum sağladığı için de çok tebrik ediyorum. Özellikle kadın dernekleri, kadın hakları çalışan insanların da değerli arkadaşlarımızın da bu kararı örnek almaları ve bunu alanda methiyeyle paylaşımları gerektiği kanaatindeyim, bunun için özel teşekkürümü bildirmek isterim.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) - Sağ olun Başkanım.

ÖSYM'yle ilgili bir talebimiz vardı, Kamu Denetçiliği makamı olarak yine buna olumsuz cevap verilmiş ya da verilmemişti. Özellikle buradaki Komisyon üyesi arkadaşlarıma ben teşekkür ediyorum, Karma Komisyonumuzun bu konudaki kararlı duruşu, millet iradesi anlamında. Çünkü şunu bir kere daha söylüyorum, buradaki Komisyon milletin Komisyonu, milletin iradesini temsil ediyor. Bize kanunla ilgili cevap vermeye çalışanlara hep aynı şeyi söyledik, anayasal bir kurumdan bahsediyoruz, bu, bir hak arama müessesesi, böyle çok keyfi, kanunla, mevzuatla, tüzükle falan buna cevap vermeyin, durum analizi yapın, anında biz çözüm istiyoruz. Olumsuz kararları da önümüzdeki seneden itibaren burada görmek istemiyoruz.

Başkanım 4 bin öğrenci 4 Mart günü itibarıyla, toplantı yaptığımız gün itibarıyla aidatla ilgili, üniversite harcıyla ilgili sisteme giriş yapmışlar, dekont almadıkları için ya da işlem teknik anlamda yarıda kaldığı için, mesela, o gün itibarıyla o çözüldü. Yine Milli Eğitim Bakanlığımız...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Bu da çok önemli bir konu... Kusura bakmayın, araya giriyorum.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) - Estağfurullah Başkanım, hayhay.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Belki, böyle söyleyince vekillerimiz muhakkak biliyorlardı ama bu da çok özel bir karar. Çünkü o sene sınava girmezse çocuk bir sonraki seneye kalıyor, performansı düşüyor, morali düşüyor, ailenin bütün programı bozuluyor ve sebep, yatırdığı maktubun işleme girmemiş olması veya usuli bir hata olmuş olması. Burada da verdiğiniz karar...

Çünkü bize de tam o günlerden bir iki gün önce çok müracaat geldi, biz hemen alt komisyona gönderdik, sağ olsunlar talebi de uygun gördüler. Çok özel bir karardır, doğru bir karardır. Ben bunun için de teşekkür ediyorum.

Derde derman olan kararlardır. Yani bu kararlar alınıp sümen altında kalmıyor veya birileri için alınmıyor. Bu, hakikaten o gençler ve aileleri için çok özel bir karardır. YÖK de bu konuda güzel çalıştı, teşekkür ediyoruz.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) - Eyvallah. Başkanım ben şunu gördüm, yani, bunu samimiyetle söylüyorum, ben dokuz yıldır parlamentodayım, bir milletvekili arkadaşınız, kardeşiniz olarak. Denetim faaliyeti, yasama deyince hep aklımıza bu gelir. Bunun pratik olarak tecellisinin benim açımdan ve milletimiz açısından çok anlamlı olduğunu düşünüyorum, hak arama müessesesi anlamında.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Doğru. Yani, iftiharla alanda anlatacağımız kararlardır bunlar arkadaşlar. Belki bunun ilk kararını işte, Kamu Denetçiliği Kurumu verdi, bizim Alt Komisyonumuz takip etti, YÖK karar verdi ama bir parlamenter olarak, vatandaşın talebinin direkt çözüme ulaştığı önemli kararlardır, teşekkür ediyoruz.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) - Başkanım, ben kararların diğer analizlerine girmeyeyim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Ölçme ve Yerleştirmenin bir kararını söylediniz, Sağlık Bakanlığını söylediniz, BDDK'nin bir kararı var, ondan da bahsetmek ister misiniz? O da önemli.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) - Başkanım, o da vekâletnameyle ilgili, aslında noterlerle ilgili.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Evet, noterlerle ilgili bir karar.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) - Aslında ona ilişkin, bazen o iptaller ya da hak kayıpları da zayı oluyor. Ona ilişkin vekâletnamedeki -işte süresiz vekâletname- hukuki formasyonunu biz anlattık. MASAK ve teknik altyapısı oluşturulup ona ilişkin bir bilgilendirme yapılacaktır.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Vatandaşın hiç dahil olmadan mağdur olduğu bir konuydu, bu da çözüldü, güzel bir karar oldu, evet.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) - Aynen öyle başkanım.

Başkanım, bir de Millî Eğitim Bakanlığının...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - İLK SAN.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) - İLK SAN dışında, belediyelerle ilgili aslında, bu kamulaştırmayla ilgili.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam, coğrafi sistem.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) - Coğrafi sistemle ilgili önemli bir kararı var.

Şimdi, burada da tartışıldı, zaman zaman bizlere seçim bölgelerimizden de geliyor. Millî Eğitim Bakanlığı bunun planlamasını yapıyor, geçmiş yıllarda Anayasa Mahkemesinin bu konuya ilişkin iptaliyle beraber kamulaştırma yetkisi ilgili yerel yönetimlerin uhdesinde kalıyor. İşte, mücavir alan dışında il özel idarelerinin, mücavir alan içerisinde ilgili belediyelerin; bunun imar kayıtlarına, İmar Yasası mucibince işlenmesi, ancak hiçbir işlem yapılmaması hak kayıplarına sebep oluyor.

Biz, orada şunu hatırlattık: Mülkiyet hakkı kutsal bir hak. Zaman zaman Anadolu'da davalarda muris muvazaasına ilişkin; anne babaların birbirleriyle, evlatlarıyla bile davalı olduğunu görüyoruz. “Yan tarafa dal geçti.” diye menimüdahale ve kal davalarını açıyoruz ama iş kurumlar arasına geldiğinde birbirlerine pas veriyorlar.

Biz Millî Eğitim Bakanlığındaki yetkililerimize şunu söyledik: Siz en fazla bütçeyi ayırdığımız, önemli işlere imza atan, Türkiye'nin en gözde bakanlıklarından birisiniz. Türkiye'deki eğitimle ilgili ayrılan alanlar, ihtiyacımız, öğrenci sayısı, on yıllık, yirmi yıllık, otuz yıllık, elli yıllık bunun planlamaları yapılabilir, dolayısıyla hiç kimse vazifeden kaçmasın. Buna ilişkin siz de ilgili belediyelere, bizim on yıllık, yirmi yıllık okul planlarımız, işte bu coğrafi sistem noktasında... Buna ilişkin herkesle durumu vazife etme noktasında ahitleşildi, çözüm önerilerini bize de ulaştırmış oldular Kıymetli Başkanım.

Anladığım kadarıyla başka bir sürü teknik karar var ama onu ayrıntılı bir şekilde Komisyon üyelerimizin takdirlerine arz ettik Başkanım. Ben şimdilik kâfi diyeyim Başkanım, sizi de çok fazla zorlamayayım.

Tekraren teşekkür ediyorum. İnşallah bu çalışma hayırlara vesile olur diyorum. Kıymetli Başkanım arz ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Ben de Alt Komisyon Başkanımıza ve değerli üyelerine

çok teşekkür ediyorum.

Her geçen gün alt komisyonumuzun verimliliğinin arttığını görüyoruz, bu, tabii KDK'yle doğru orantılı bir şey. Kamu Denetçiliği Kurumu önce teşkilatlanmasını tamamladı, daha sonra müracaat sayısının artması için birtakım çalışmalar yaptı, görünür ve bilinir olması için birtakım faaliyetler düzenledi. Şimdi, geldiğimiz noktada da verdiği kararların uygulanma oranı ve onlara uyma oranlarını tartışıyoruz ve bundan çok büyük mutluluk duyuyoruz.

Ben de çok teşekkür ediyorum.

IV.- KARARLAR

A)ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- KDK 2019 Yıllık Raporu'nun incelenmesi için kurulan alt komisyonun raporunun benimsenmesi ve görüşmelere alt komisyonun raporu üzerinden devam edilmesine ilişkin karar

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Alt komisyon raporumuzu kabul ettikten sonra görüşmeleri açacağım efendim.

Şimdi alt komisyon raporumuzu oylarınıza sunuyorum:

Raporumuzu kabul edenler... Kabul etmeyenler... Alt komisyon raporumuz kabul edilmiştir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Önce bir görüş bildirseydik?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Usul öyle Mahmut Bey. “Usul esastan önemlidir.” dersiniz ya.

Şimdi görüşmelere ait alt komisyon raporu üzerinden devam ediyoruz. Evet, komisyon raporuyla ilgili...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Görüş bildirecektik ya, oylamaya sundunuz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Efendim?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Biz, Başkanın görüşmesini bekliyorduk, görüş bildirecektik.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Usul öyle Mahmut Bey, siz de hukukçusunuz; usul esastan önemlidir. Arkadaşlarımızın hazırladığı teknik bilgi böyle. Şimdi görüşmeleri açıyorum. İlk sözü size verelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar hazırladıkları bilgiyi nereden, neye dayanarak verdiler? İç Tüzük'te öyle oylama yazmıyor.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Kaç senedir yaptığımız çalışma Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama İç Tüzük'te yazmıyor.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Peki Mahmut bey, söz almak istiyor musunuz?

Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım, istiyorum da ama...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam, buyurun lütfen. Vaktinizi değerlendirelim.

Buyurun.

V.- KARMA KOMİSYONLAR

A) KONU

1.-Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu hakkında hazırlanan alt komisyon raporu üzerinde görüşmeler (**),(***),(****)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanımız ve üyelerimiz ve basın mensupları; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Öncelikle olumlu değerlendirmelerimi söyleyeyim, sonra olumsuzlarımı söyleyeyim. Şimdi ilgili raporda genel hatlarla 2019 yılı özetlenmiş, birçok sayısal veri belirtilmiş, bazı faaliyetler hakkında bilgi verilmiştir.

Olumlu değerlendirmelerimiz şunlardır: Özellikle raporun giriş kısmında belirtilen sayısal veriler yıl yıl gruplanmış, bu sebeple başvuru sayıları ve sonuçlandırma biçimleri hakkında dönemlere göre bilgi edinmemiz mümkün. Hazırlanan raporlar isim isim belirtilmiş. “Kurumsal işleyişe yönelik faaliyetler ve eğitimler” başlığında çalışanlara işaret dili eğitimi verilmiş, vatandaşların erişiminin önünü açan bir uygulama. Vatandaşların kuruma başvurusu için birçok imkân bulunmakta, özellikle e-devlet başvurusu sistemi son derece kolaylaştırıcı. Başvurular için ciddi şekil şartlarının aranmaması, eksik evrakların kurumca tamamlanması ve başvurunun ücretsiz olması vatandaşlar için son derece önemli olmaktadır. Bu sebeple Kurum vatandaşlara hak arama hürriyeti kapsamında destek olmaktadır. Kuruma yapılan başvuruların değerlendirilmesi idari yargı işleyişinden daha farklıdır. Vatandaşın lehine uygulamalar getirilmiştir, örneğin tanık dinlenilmesi, idari yargı başvuru süresinin durması nedeniyle sürelerin uzaması gibi. Birçok farklı konuda da başvuru yapılmış ve Kurumca çeşitli kararlar verilmiştir. Raporda çeşitliliğe yer verilmiştir. Bütçe kullanımıyla ilgili sayısal veriye dayalı açıklamalar yapılmıştır ama bütçeleri de yetersizdir, personelleri de yetersizdir. Tabii ben bunu bütçede gayet rahat söyledim, iktidar partisi dinlemedi. Keşke dinlemiş olsaydınız. Yani hakikaten hem bir yandan Kurumun verimli çalışmasını istiyoruz hem faydalı olmasını istiyoruz hem de bütçeyi yeteri kadar vermiyorsunuz, personel sayısını yeteri kadar vermiyorsunuz. Yani ben aynı şekilde burada, bu Komisyondaki tüm arkadaşlarımıza geçmişte Türkiye Eşitlik Kurumunu, hepsini söyledim.

Sayın Başkanlar dinliyoruz değil mi?

Keşke Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu da Ombudsman kadar Türkiye’de görünürlüğünü kanıtlamış olsaydı, Ombudsman kadar Türkiye Eşitlik Kurumu da ülkede faaliyetlerini yaygınlaştırmış olsaydı, Türkiye’de hak ihlalleri belki bu kadar da fazla olmazdı. Türkiye Eşitlik Kurumu, Ombudsmanla karşılaştırdığımız zaman sınıfta kalmıştır arkadaşlar. Ben orada söylediğim zaman oradaki arkadaşlarımız alınıyor, bu sefer siz de onları savunuyorsunuz. Yani, ne olur doğrularla karşı karşıya kalalım. Biz iyiye iyi, kötüye kötü demeliyiz.

Devam ediyorum; birçok farklı konuda başvuru yapılmış, Kurumca çeşitli kararlar verilmiş, raporda bu çeşitliliğe yer verilmiştir.

Bütçe kullanımıni söyledik. Kamu denetçilerinin tek tek faaliyetlerine ilişkin açıklama yapması,

** Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Alt Komisyonun 10/3/2020 tarihli toplantı tutanakları bu Toplantı Tutanağına eklidir.

*** Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden kurulu Karma Alt Komisyonun 3/6/2020 tarihli toplantı tutanakları bu Toplantı Tutanağına eklidir.

**** KDK 2019 Yıllık Raporu Hakkında Karma Alt Komisyon raporu bu Toplantı Tutanağına eklidir.

görünürlük açısından önemli bir bilgilendirme olmuştur. Ancak sizden önceki dönemlerde söyledim, tekrar söylüyorum: Arkadaşlar, bu Kurumun verdiği kararlar tavsiye mahiyetinde, bağlayıcı değil. Kanun teklifi verdik, Mecliste bekliyor. Eğer, bunu Cumhuriyet Halk Partisi kimliğiyle verdiğimiz için kabul etmiyorsanız, geri çekelim, siz verin ya, bağlayıcı olsun bu kararlar. Aynı zamanda, Kurumun resen hareket etme kabiliyeti yok. Resen hareket etme kabiliyetini de kanun teklifinde verdik. Bunu da kabul etmiyorsanız yine biz geri çekelim, siz verin, bu Kurum resen hareket etsin. Yani, bir yandan övüyorsunuz ama hakkını da teslim etmiyorsunuz.

Olumsuz değerlendirmelere ve sorulara geelim. Raporda, “hak arama kültürünün yaygınlaştırılması” başlığı altında, 2019 yılında verilen 21.170 kararla hak arama kültürünün yaygınlaştığı, idare aleyhine açılacak on binlerce davanın Kamu Denetçiliği Kurumu aracılığıyla önlediği ifade ediliyor. Fakat, amaç yalnızca idare aleyhine dava açılmasının önlenmesi olmamalıdır. Burada asıl amaçlardan bir tanesi de Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından verilen tavsiye kararlarının, idarenin hukuka ve hakkaniyete aykırı işlemi hiç yapmama kültürünün de oluşturulmasıdır.

Aynı zamanda bu kararlarla ilgili hak ve hukukun tecelli etmesine hizmet etmeli, kamu kurumlarının tamamına olan güvenin artmasına hizmet etmelidir. Yani, biz tek başına: “İdare aleyhine bu kadar davanın açılmasını engelledik.” demiş olursak sanki burada vatandaş ekarte etmiş oluyoruz, idarenin lehine bir işlem yapmış oluyoruz. Burada Kurumun amacı zaten eşitliktir. Hak, hukuk ve nesafeti olduğu gibi tüm ilkelere egemen kılmaktır.

“Kurumsal işleyişe yönelik faaliyetler ve eğitimler” başlığında, çalışan personele eğitim verildiği ifade edilmiştir. Personele bu eğitimi kim vermiş? Eğitimciler ve eğitim başlıkları nasıl seçilmiş? Kaç saat eğitim alınmış? Eğitimlerin pratiğe yönelik bir çalışma içerip içermediği belli mi? Belli ise paylaşılmalıdır, bu sorulardan biri hakkında boşluk bulunması hâlinde açıklama yapılmalıdır.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Mahmut Bey, biliyorsunuz pandemi var. Fazla kapalı yerde kalmamalıyız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, 2 paragraf kaldı, sabrınız için... 2 paragraf... Bitiyor ya.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Biraz hızlanalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, anlayışınız için teşekkür ederim. 2 paragraf kaldı.

Ombudsmanlık kurumunun bizzat kendisine, kendi işleyişine dair gelen şikâyetler var mıdır? Yani diyoruz ya... Ombudsmanlığın bizzat kendi işleyişine... Efendim, yüz seksen günlük süre... Niye yüz seksen bekleniyor, doksan günde, otuz günde olmuyor veyahut Kurumun kararları objektif mi? Vatandaşın, Kurumun kendisine yönelik herhangi bir şikâyet var mıdır? Örneğin, vatandaşlar bu müessesenin uygulamalarını şikâyet edebilmiş midir? Bu şikâyetler, kim tarafından incelenip çözüme kavuşturulmuştur? Kurumun ilkelerine uyum sağlayıp sağlamadığının denetimi yapılmış mıdır?

Raporda tavsiye kararlarına ilişkin, 2019 yılı sonu itibarıyla yüzde 75 uyum tespit edilmiş. Kalan yüzde 25’lik kısmı, tavsiye kararlarının bağlayıcılığı -işte söyledik- tavsiye mahiyetindedir. Bence, bu konuda bir an önce, bu kanunun çıkması gerekmektedir.

“Tavsiye kararlarıyla sağlanan katma değer” başlığında, aile ara buluculuğu müessesesi kurulması gerektiği belirtilmiştir. Bu, Anayasa’mıza aykırıdır. Aile kurumunda ara buluculuk kabul edilemez. Sayın Başkanımız, Türkiye’de kadının üzerine yapılan baskıları da çok iyi bilir ki kadın hakikaten baskı altında, yani zor durumda. Biz, burada aile kurumunda, boşanmada eğer ara buluculuğu kabul edersek zor durumda bulunan kadını, gittikçe tüm haklarından mahrum bırakmış oluruz. Arkadaşlar, her kadın Ankara, İstanbul, İzmir’dekiler gibi değil. Güneydoğu’da, Doğu Anadolu’da kadınınızın

okuma yazması yok, hakkını hukukunu savunamıyor. Biz, bu ara buluculuğu, doğuda, güneydoğuda aşiret reislerine teslim etmiş olacağız, şeyhlere teslim etmiş olacağız. Yani burada, boşanma hukukunda ara buluculuğu getirmek hakikaten kabul edilecek bir durum değildir.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Kabul etmiyorum. Güneydoğu vekili olarak kabul etmiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Söz sırası size geldiği zaman cevap verirsiniz. Ben düşüncelerimi söyledim, katılmayabilirsiniz. Ben de sizin düşüncelerinize katılmıyorum ama Voltaire’in çok güzel bir sözü var: “Ben sizin düşüncelerinize katılmıyorum ama düşüncelerinizi ifade etmek için sonuna kadar hakkınızı savunurum.” Böyle bir gelenekten geldim.

Teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ederim, sağ olun.

Ali Haydar Bey, buyurunuz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şimdi, usul hakkında şöyle bir şey belirtmek istiyorum.

Geçen biz alt komisyon toplantısından çıktığımızda bürokrat arkadaşlar bir imza sirküleri önüme getirdiler, dediler ki: “Raporun kararı...” Dedim ki: “Raporu daha yazmadık, bakmadık.” “Ama şimdi imzalıyoruz, raporu hazırlayacağız zaten.” dediler. Dedim ki: “Olur mu? Yani görmeden, peşin peşin bir şeye imza attırıyorsunuz, önce bir rapora bakalım, belki ekleyeceğimiz var, çıkarma önerisi olacak. Beraber konuşacağız, tartışacağız, onun üzerine imza atarım.” Doğrusu da buydu tabii ki yani bilmeden neye göre imza atacağız? Bürokrat arkadaşlar “Biz böyle yapıyoruz.” falan dedi. Çok da hani uygunsuz buldum ama sonra, birkaç gün önce raporu getirdiler, baktık, gayet güzel olmuş, olumlu olmuş. Burada beraber konuştuğumuz, az önceki Sayın Alt Komisyon Başkanımızın açıklamaları doğrultusunda bizim de iştirak ettiğimiz o sonuç önerilerine vesaire baktık “Tamam, güzel bir rapor olmuş.” dedik ve oy birliğiyle karar aldık, beraber altına imza attık.

Şimdi, siz burada, Komisyonumuzun dışında, Karma Komisyonumuza rapor geldi “Arkadaşlar, önce oylayacağız, kabul ediyorsanız edin, ondan sonra görüşeceğiz...” Biz arkadaşların bilgisi olmadan, görüşlerini almadan hani nasıl oylayacağız da sonra görüşeceğiz? Öyle oturmuş bir usulü ben ilk defa gördüm. Sayın Başkanım, bu uygun değil.

Bakın, şöyle: Her ne kadar alt komisyonda oy birliğiyle getirsek de önce görüşüp sonra oylanması gerekir ki arkadaşlar bir görüşlerini ifade etsin, muhalefet edeceklerse etsinler ya da üstüne ek bir tuğla koyacaklarsa koysunlar ona göre oylayalım. Doğru usul budur.

Onun dışında, sonuç itibarıyla toparlarken –uzatmayacağım- hem rapora hem de kuruma ilişkin benim de birkaç beyanım olacak ama şimdilik usule dair bunu söyleyeceğim. Haklısınız, bir an önce bu havasız koşuldan biz de kurtulmak istiyoruz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, usule dair söylediklerinizi tabii ki dikkate alınız ama şöyle: Teamüller bu şekilde, bugüne kadar da böyle yapılmış. Alt komisyonda her siyasi partinin temsilcisi olduğu için ve alt komisyonda oy birliğiyle karar verdiğiniz için, ben de inceledim, bir sıkıntı görmedim ama zabıtlara geçti, kayda alındı. Teşekkür ederim.

Bürokrat arkadaşların yaptığını konu da -ben tabii, onu bilemiyorum ama- şöyledir muhtemelen: Yaşadığımız gündemle ilgili -herkes kendi şehirlerinde oluyor, bir araya gelemiyoruz, her an sokağa çıkma kısıtlaması gelebilir- böyle bir uygulama yapmışlardır. O da zabıtlara geçti.

Esasla ilgili söyleyeceklerinizi de alabiliriz şimdi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Usulle ilgili şunu tamamlayabilir miyim?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkanım, şimdi, bakın, ben Cumhuriyet Halk Partisinin temsilcisi olarak geldim, alt komisyonda... Şimdi, ben şundan çekinirim o zaman, ben derim ki: “O zaman diğer arkadaşlarımın şerhi olabilir, başka itiraz olabilir, eklemek istediği bir şey olabilir.”

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Söyledik de...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam, söyledikleriniz zapta geçti.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hayır, hayır, usul açısından söylüyorum, bakın.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Siz Cumhuriyet Halk Partisi temsilcisi olarak zaten alt komisyondasınız, görüş ve önerilerinizi bildirdiniz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ama bakın... Sayın Başkanım, müsaadenizle tamamlayayım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – O zaman alt komisyon kurulmazdı...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bakın, o zaman...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bir saniye...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, herkese müdahale ediyorsun. Ne olur yani?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Başkan olduğum için edebilirim, o kadar hakkım var Mahmut Bey. Kadın haklarından bahsedip ondan sonra bu cümle size hiç yakışmadı. Zaten çok şeyimiz var o konuda.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım ama herkesin konuşmasını kesiyorsunuz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Müsaade edin...

Alt komisyon kurulmazdı o zaman değerli meslektaşım, bütün arkadaşlar alt komisyon üyesi olurdu yani bütün Komisyon, aynı şeyi çalışırdık. Alt komisyonun kurulma amacı budur.

Teşekkür ediyorum. Esasa geçelim ve devam edelim.

Buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şu kalsın o zaman.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Kalsın.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bakın, o zaman şöyle: Biz kaç kişiyiz Karma Komisyonda? 6-7 arkadaşız. Bir, raporu onların almasını sağlayacak bir süre, raporu birlikte değerlendirebileceğimiz bir öngörü falan olması lazım. Bakın, Başkanım, bu başka bir şey. Öyle, fırsatların hiçbirinin pratiğinin olmadığı koşullarda beni o zaman şuna itersiniz: “Bir dakika arkadaşlar, muhalefet şerhi koyuyorum ama bunu arkadaşlarla tartışayım.” yolunu açarsınız, bakın. Ben doğru bulmuyorum. Biz ortaklaşa bir rapor hazırladık, evet ama burada farklı görüşte arkadaşlarım var. Mesela, şunu söyleyeyim: HDP’den temsilci yok. Alt komisyonda HDP’den temsilci yok. E beyan hakkı olmayacak mı, itiraz hakkı olmayacak mı? Önce oyalayalım, sonra konuşalım olmaz. Uygun bulmuyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, peki, zabıtlara geçti.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Böyle bir şey olduysa da oturmaması lazım, hukuki değil.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Zabıtlara geçti, teşekkür ediyorum.

Esasla ilgili söyleyeceklerinizi de alalım lütfen.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Esasla ilgili de şöyle: Biz parti olarak, Kuruma çok olumlu bakıyoruz. Samimiyetle, Kurumun uygulamalarını takdirle karşılıyoruz.

Ama kendimize göre sebeplerimiz var: Mesela, ülkemiz Hukukun Üstünlüğü Endeksi’ne göre,

uluslararası endekse göre 126 ülkede 109'uncu sırada. Şimdi, son yapılan anketlerde de "Hukuka güvenmiyorum." diyenlerin oranı yüzde 68 olmuş bir ülkeyiz maalesef. Şimdi, hukuk üstün, hukukun üstünlüğüne inanıyoruz, savunuyoruz ama mevcut hukukun da biz, iktidarın sopası hâline geldiğini düşünüyoruz. Bu hâldeyken de Kamu Denetçiliği Kurumunun kararlarının -her ne kadar bağlayıcı olmasa da- çok kıymetli olduğunu, çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Neden? Çünkü bireyler ile idare arasındaki o anlaşmazlıkları çok daha rahat, çok daha bağımsız hatta mahkemeye göre çok daha özgür çözebildiğini düşünüyoruz. Bu yüzden Kurumu destekliyoruz, bu yüzden Kurumun yanındayız. Mesela, o, dosyamıza giren hemşire kardeşimize dair, hiçbir idare mahkemesinden bir atama kararı alamadınız, kesinlikle şu mevzuat gereği alamadınız. Ama Kamu Denetçiliği sayesinde belki hemşire kardeşimizin eşinden şiddet görmesini engellemiş olduk. Ya da hiçbir kurum, belki ÖSYM'ye öyle bir mahkeme kararı aldırılmazdı ama biz aldırılmış olduk. Bu sebeple biz Kamu Denetçiliği Kurumunu önemsiyoruz, destekliyoruz. Çünkü bir devlette, özellikle demokratik devletlerde kapsayıcı kurumların fazlalığı, çokluğu o ülkedeki demokrasiyi de geliştirecektir. O yüzden biz Kamu Denetçiliği Kurumunu çok önemsiyoruz.

Kurulumuna itirazımız var mı? Evet, var. Sadece iktidar tarafından kurulmuş olmasaydı da Parlamento aritmetiğinde bir kurulumu olmuş olsaydı belki daha eşit, daha adil olabilirdi. Kurulumuna yani, mevcut oluşumuna... O, kanunsal bir şey. Tamam, itirazımız var ama mevcut Kurumun desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Ailede ara buluculuğu... Ben de avukatım, ben avukatlık yaptım. Şimdi, avukatlık yaptığımda, taraflara "Barışın." bile diyemiyorduk, "Anlaşın." bile diyemiyorduk. Çünkü aile arasında... Mesela, bir alacak verecek işidir, dersin ki: 3 aşağı in, 5 yukarı çık. Ama aile hukukunda ara buluculuk çok riskli bir şey, gerçekten riskli bir şey çünkü özellikle, gelişmemiş bölgelerde kadının daha da çok ezilmesine sebep olabilecek bir şey. Aile hukukunda ara buluculuk bizce de olmaz.

Teşekkür ederim.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ben de söz alabilir miyim?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bir saniye Başkanım.

Ben de teşekkür ediyorum.

Tekrar başa dönmek istemiyorum ama alt komisyonda Halkların Demokratik Partisinden de temsilci var.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Var, var. Hüda Kaya var.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Toplantıya katıldı, katılmadı, kaç dakika katıldı onu bilemem ama alt komisyonda HDP'den de temsilci var.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Katıldı Başkanım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bunu da söyleyeyim, yani, orada bir eksiklik olmasın.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şöyle, o zaman, partilerden birinden almamış olabilir.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hayır, hepsinde var, bütün partilerimizden var.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ben atlamış olabilirim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bütün partilerden var.

KDK'yle ilgili söylediklerinize aynen katılıyorum. Hak arama kültürünün gelişmesi, özellikle, benim de bulunduğum Adalet ve Kalkınma Partisinin önemli maddelerinden birisidir. Onun için, Türkiye'de KDK'nin kuruluşundan sonra 3-5 tane daha yeni kurum oluşturulmuştur. Verimlidir, değildir, eksikleri vardır, daha çok çalışmalıdır, daha yeni kararlar çıkarmalıdır tartışılır ama sistem,

hükümetlerimiz döneminde kurulmuştur. Bu konu bizim için de çok değerlidir.

Katkılarınız için teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Başkanım.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, Sayın Başkanım, öncelikle, şunu ifade edeyim: Kamu Denetçiliği Kurumu esasen idarenin eylem ve işlemleriyle ilgili başvurulacak bir müessesedir.

Ben, Arabuluculuk Kanunu çıkarılırken hem alt komisyon üyesiydim hem Komisyon üyesiydim -Dilek Akagün Yılmaz'ın kulaklarını çınlatalım burada, o kanun görüşülürken Uşak Milletvekiliydi, Cumhuriyet Halk Partisinin- bu konuları çok tartıştık ama şunu söyleyeyim: Bakın, Kamu Denetçiliği Kurumunun muhatabı -tavsiye kararlarında da ilke kararlarında da- idaredir, yasama organı değildir. Zaten yasama organı böyle bir karara muhtaç değildir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, teşekkür ediyorum.

Oya Hanım, Diyarbakır Milletvekilimiz.

Buyurun efendim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Başkanlarım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, ombudsman üyelerimiz; çok teşekkür ediyorum. Alt komisyon raporu için de çok teşekkür ediyoruz Fehmi arkadaşımıza. Şimdi, bu aile kurumunda ara buluculuğu kabul etmemeliyiz gibi 2 arkadaşımızdan görüş geldi. Ben, bunun aksini düşünüyorum o da sebep şu: Aile; kadın, erkek ve çocuklardan oluşuyor. Aile, kadın hakları demek değildir; bence, ailede hakkı en çok korunması gereken varlıklar çocuklardır çünkü o çocukları kadınlar ve erkekler yönetiyor ve onun sorumlulukları da kadın ve erkektir yani karı kocadadır. Kadın, kendini hiç savunmazsa bile gene çocuktan daha fazla savunabilir ama ben çocukların çaresiz kaldıkları zaman veya anne babasız kaldıkları zaman kendilerini savunamayacaklarını düşünüyorum. Eğer, bu çocuklara sebep olunmuşsa çocuklar bu ailenin en önünde gelmelidir. Bu nedenle de aile kurumundaki ara buluculuğunu ben çok olumlu bulduğumu söylemeliyim.

İkincisi, Mahmut Bey kardeşime bir konuda itiraz edeceğim. Burada, şu anda bu Komisyonunda 2 güneydoğulu kadın milletvekili var, Zemzem Hanım ve ben varım. “Aşiretlerin iki dudağı arasında...” gibi bir şey bence bir öğrenilmiş çaresizlik. Belki yüz yıl önce belki yetmiş seksen yıl önce böyle bir şey olabilir ama şu anda değil, mesela bir örnek vermek istiyorum: Benim, KOP İlçe Başkanım gelmişti -köyde yaşayan bir insan- “Erkek çocuklarını bıraktım da kız çocuklarını okuttum...” Hani, bir iş falan istiyordu. Demek istediğim: Bence, Güneydoğu ataerkil bir toplum değil, anaerkil bir toplumdur. Bakın, Güneydoğu’da erkekler konuştuğu zaman -sende Urfalısin- “Karım böyle dedi.” demez de “Annem böyle dedi.” der. Çünkü annenin sözü çok kıymetlidir dolayısıyla buradan kadının sözünün çok kıymetli olduğunu da çıkarabiliriz ki rahmetli babamdan da biliyorum, biz, 2 kardeşiz -biri erkek- erkek çocuğu için, kardeşim için “Okumasa da olur ama Oya'nın bir altın bileziği olsun.” dediğini de çok iyi biliyorum. Bu algıyı yıkmalıyız böyle bir şeyin olmadığını söylemek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilimiz.

Urfa Milletvekilimiz Zemzem Gülander buyurun.

ZEMZEM GÜLENDER AÇANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Ben de Mahmut Tanal vekilimin görüşlerine itiraz etmek istiyorum. Güneydoğu Şanlıurfa Milletvekili olarak kesinlikle katılmıyorum. Aşiretlerin iki dudağı arasında değildir kadınların fikri; kadınlar fikir sahibidir. Hatta sosyal hayatta tamamen sevk ve idare edendir diye düşünüyorum. Ben

de Urfa'da 5'inci kız olarak dünyaya gelmişim. 5 kız kardeş hepimiz üniversite mezunu olduk, sosyal hayatın içinde olduk, bürokrasinin içinde olduk ve şimdi siyasetin içindeyiz. Hiçbir zaman aşiretlerin iki dudağı arasında da olmadı hayat akışımız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Ben de çok teşekkür ediyorum. Sayın Vekilim, Erol Kavuncu buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Değerli Başkanım, Komisyon üyesi arkadaşlarım, Kıymetli KDK Başkanımız; 2013 yılından bu tarafa hak ve adalet kavramının toplumda makes bulması adına gerçekten bu Kurumumuz çok önemli kararlara, başarılarla imza attı. Ben de iki yıldır bu komisyundayım. Başta her ne kadar zaman zaman eleştirse de Sayın Mahmut Tanal Vekilimiz hep altını çizmiştir, önemli başarılarla imza atmıştır, teşekkür ediyoruz.

Yedi yılda 80 bin 500 konu gelmiş, 2019'da 21 bin. Yani, gerçekten son dönemde ciddi artış var, ciddi teveccüh var. Gene, bu, en son, az önce ifade edildiği gibi, 2019 yılında yüzde 75 başarı sağlamış, önemli bir başarı. Alt Komisyon Başkanımız da ifade ettiler, çok önemli örnek başarılar var. En son, bir eğitimci olmaktan da kaynaklanan sevincimle, ÖSYM kararı gerçekten emsal bir karardır, tebrik ve teşekkür ediyoruz. Ben, bir konuda Tanal Vekilime katılıyorum. Bütçe ve personel konusundaki yetersizliklerin bir an evvel giderilmesi elbette ki bizim de arzumuzdur ama her konuda ara buluculuk uygulamalarını doğal olarak, doğru olarak, haklı olarak göklere çıkarıp ailede ara buluculuk uygulamasına karşı çıkmanın yaman bir çelişki olduğunu düşünüyorum. Ayrıca, böyle uygulamanın da bizim kadim medeniyetimizde çok ciddi güzel örnekleri var yani başarılı örnekleri var, katılmadığımı ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Biz de teşekkür ediyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, sataşma nedeniyle söz istiyorum.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – 2 kadına karşı çıkma.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Vereceğim Mahmut Bey bir saniye, çok kısa da olsa bir söz hakkı vereceğim.

Aile ara buluculuğu konusu alt komisyon raporunda yok. Bazı konular ki bu konu özellikle yasama Meclisinin yani bizim yetkimizde olan konu. Bunu, burada tartışmak, belki böyle bir şey oldu ama bu yasanın yani biz parlamenterlerin konusu, gelecek veya gelmeyecek o bizim uhdemizde olan bir konu. Çok kısa bir cevap vereyim ve toparlayalım Mahmut Bey.

Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim değerli Başkanım.

Benim annem de bir kadındır. Tüm kadınlar başımızın tacıdır öncelikle. Tüm kadınlar başımızın tacıdır.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, bu lafin üzerine başka söze gerek yok, hemen Şeref Beye geçelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anlamadım Başkanım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Şimdi, “Benim annem de bir kadındır.” dedikten sonra başka söze gerek yok. Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tüm kadınlar başımızın tacıdır.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sorun, burada, ara buluculuk müessesesi eşitler arasında uygulanır. Zaten, burada çoğunlukla hukukçu arkadaşlarımız var, ara buluculuk müessesesi... Zaten, boşanma hukukunda aile hâkimi öncelikle taraflara sorar. “Siz uzlaşmak istiyor musunuz?” İlk görevi, zaten uzlaştırmanın yolunu, yöntemini hâkimin araması gerekiyor. Hâkim eğer ilk başta açılan bu tür davalarda eğer ara buluculuk görevini yani uzlaşma anlamında teklif yapmazsa, Yargıtay ve istinaf tarafından bir bozma nedeni.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekilim, bunun bizim raporla bir alakası yok, bunu başka bir ortamda tartışalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum. Var, var göstereceğim, alt raporda var.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Peki.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, burada sorun –yani bu, pişirilip daha önce de önümüze getirildiği için, sizden istirham ediyorum- yani, bu toplumda, ara buluculuk müessesesi eşitler arasında olur. Türkiye’de biz hâlen kadın-erkek eşitliğini mumla arıyorken yapılan güzel bir değişiklik daha oldu yani Anayasa’nın 10’uncu maddesindeki kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık. Bu, Türkiye’de eşitliğin olmadığına açıkça bir karinesi, bir göstergesidir. Yani, burada mümkün olduğu kadar, burada biz kadınlara yönelik kazanılmış olan bazı hakları ara buluculuk müessesesini sanki meşru göstermek amacıyla geri götürmeyelim. Benim telaşım bu değerli arkadaşlar, bir insan hakları aktivisti olarak benim derdim bu yoksa başka bir şey değil.

Teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, Mahmut Bey teşekkür ediyoruz.

Eğer konu Adalet Komisyonuna gelirse oradaki çalışmalarda görüşlerinizi bildirirsiniz.

Ben tekrar bütün katkılar için teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli üyelerimiz; Türkiye Büyük Millet Meclisinin desteği ve kurumsal çalışmalarınız sayesinde tavsiiye kararlarına uyum oranı 2013 yılında yüzde 20’lerde iken bu oran 2019 yılında yüzde 75’lere yükselmiştir ve bu da raporda bellidir. Bu anlamda, verimli çalışmalarınızdan dolayı her birinize, başta Başkan olmak üzere bütün denetçi arkadaşlarımıza ve bürokratlarımıza teşekkür ediyorum.

Gündemimizde başka konuşulacak konu kalmadı ama bir teşekkür için Sayın Başkanım size kısa bir söz vermek istiyorum. Soruların cevabını bilahare yazılı gönderirseniz memnun oluruz. Bir de böyle bir çalışmanız elimize ulaştı bunun için de çok teşekkür ediyoruz. Gerçekten çok kısa sürede hazırladınız ama güzel bir çalışma, bundan da 2-3 cümleyle bize bilgi vererseniz çok memnun oluruz.

Tekrar teşekkür ediyorum.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Sayın Başkanlarım, değerli milletvekillerim ve Parlamentoda çalışan değerli arkadaşlarım; hepinize teşekkür ediyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu çalışma sürecinde özellikle Dilekçe Komisyonu Başkanımız İstanbul Milletvekili Belma Hanım’a, İnsan Hakları Komisyonu Başkanımız Bursa Milletvekili Sayın Hakan Çavuşoğlu’na, Alt Komisyon Başkanı Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü Bey’e, alt komisyonda görev yapan bütün arkadaşlara ve karma komisyondaki bütün arkadaşlara hassaten kurumum ve denetçi arkadaşlarım adına teşekkür ediyorum. Çünkü biz sizden aldığımız güçle, sizden aldığımız enerjiyle hem kararlarımızı hukuka, hakkaniyete daha uygun vermeye çalışıyoruz, ardından da bu kararları takip ediyoruz ve bunun neticesinde de, bu emeğin sonucunda da ortaya güzel bir tablo çıkıyor. Çünkü hepimizin de hedefi

Türkiye’de hakkaniyet, adalet, demokrasi daha iyi işlesin, yücelsin. Bu noktada her atılan adım anlamlı, her sarf edilen çaba ayrı bir mana taşımaktadır.

Şunu memnuniyetle ifade ediyorum: Tabii, bu kararlara uyma oranında, sizlerin, Komisyona, uymayanları davet etmenizin, onları sorgulamanızın olağanüstü etkisi oldu.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Geçen dönemlerde...

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Belki bu salonlardan hissedilmiyor bu ama biz arkadaşların genel müdürlere, bakanlara telefon açmasında veya evrak akışında bunu çok net görüyoruz. Özellikle son alt komisyonda, Fehmi Bey ve alt komisyondaki arkadaşların uyanları da davet etmesinin, onun fevkalade bir anlamı oldu çünkü bizde hep alışılmıştır, yanlış yapan cezalandırılır, hâlbuki ödül ve ceza sistemin bir bütünüdür. Kararlara uyanlar davet edilip onlara teşekkür edildikten sonra, on günde gelen cevaplar bu sefer idareden beş günde gelmeye başladı, bu da bizim hızımızı artırdı. O açıdan da hassaten tekrar teşekkürümü yenilemek istiyorum.

Şimdi, efendim, en çok memnun olduğumuz –ifade edildi ama iyi şeylerin tekrarında fayda var- keyif aldığımız hususlardan birisi, burada alt komisyondaki Başkanımız ve arkadaşlar toplantı hâlinde, Arif Bey eğitimle ilgili gelen şikâyetleri inceliyor; 4 bin öğrenci, değişik sebeplerden ücret yatıramamış, geçmişte olduğu gibi, ÖSYM’nin kendine has bir kuralı var, kilitliyor; aileler geliyor sızlıyorlar, burada gündeme getirildi, Komisyon Başkanımız, ÖSYM Başkan Vekiline söyledi o da telefon açtı, anında sorun çözüldü. Ben cevap bekliyorum arkadaşlardan, baktım alt yazı geçti. Bu, olağanüstü bir şey. İşte hakikaten bunun hakkını bu Parlamento verdi. O 2 bin ailenin mutluluğu ömür boyu hepimize yeteceği kanaatindeyim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Demek ki bütün iletişim kanalları açık Başkanım, bu olayda da bunu gördük. İnsanlar vekillerine ulaşabiliyor, medya yoluyla veya başka yolla, size ulaşabiliyor, kurumlara ulaşabiliyor. Bu, Türkiye’deki demokrasinin ve hak arama kültürünün geliştiğini gösteriyor.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Efendim, aslında söylenecek olanlar bu raporda söylendi. Sayın milletvekillerimiz de hem çok güzel ifadelerle hatta renkli ifadelerle Komisyon raporu da anlatıldı burada.

Efendim, değineceğim iki husus var. Bir tanesi, şimdi bahsedildi, Mahmut Bey bahsetti, eğitimi kim veriyor, nasıl yapıyor? Biz bütün üniversitelerle irtibat hâlindeyiz. Mesela biz arkadaşlarımızla 2019 yılında 60 üniversiteye gidip orada toplantılar yaptık, bize destek verin dedik, bizi eleştirin dedik ve 60 üniversitede Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilgili konferanslar verdik. Eğitimler çok çeşitli ama biz bununla da yetinmedik, Türkiye’de bu konuda en ehil olan kurum TÜBİTAK’a bağlı TÜSSİDE var -kamu kurumlarında da gelişmesini temin ediyor- onunla bir protokol imzaladık ve o protokol gereği altı aydan beri onlardan eğitim alıyoruz; hem kararlarımızı inceliyorlar, çalışma usullerimizi inceliyorlar, bize teknik destek veriyorlar. Biz kendimizi, dolayısıyla, test ediyoruz. Sadece eğitim değil bu, bize aynı zamanda, hangi alanlarda ne yapmışız, bunu ölçüyorlar, eksik noksanımızı önümüze koyuyorlar. Programın bitmesine iki üç ay daha var. Bunu şunun için söylüyorum: Sizlerin de gördüğünüz eksik, noksanlık varsa mutlaka bize iletin. Ben her toplantıda söylüyorum, sizleri Kuruma bekliyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – İnşallah.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Gelen arkadaşlar oldu, onlara hassaten teşekkür ediyorum. Hani, vaktiniz yoğun olabilir ama en azından telefon açın.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Başkanım, bunu ben üzerime alayım, ilk fırsatta Başkanımız da uygun görürse hep birlikte ziyaretinize gelelim inşallah.

Kahvaltı var mı diyorlar Başkanım?

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Tamam efendim.

Efendim, ikinci husus da, arkadaşlar ifade ettiler, Türkiye’de idare ile vatandaş arasında milyonlarca dava var, kimi idari mahkemelerde kimi adliye mahkemelerinde. Biz bunu çözmek için yani asgariye indirmek için Danıştayla, Adalet Bakanlığıyla, Cumhurbaşkanlığındaki ilgili kurullarla görüşme hâlindeyiz. Niye devlet vatandaşla veya kurumlar vatandaşla davalık olsun? Bunlardan bir tanesi rapora yansıdı, Başkanımız belirtti, bu anlamda da desteğinizi ve katkınızı bekliyoruz. Bir noktaya geliyoruz, bazen işte Başkanlar değişiyor veya pandemi gibi konular araya giriyor ama burada da mesafe alacağımız kanaatindeyim.

Efendim, ifade edildi, Türkiye hakikaten bu süreçte, dünyayı sarsan kültürel felakette, kendine göre tedbirler aldı, Sayın Cumhurbaşkanımızın, Sağlık Bakanımızın, Bilim Kurulumuzun öncülüğünde. Biz de idareyi denetleyen bir kurum olduğumuz için, bu süreçte de bize epey şikâyetler geldi. Bu şikâyetlerden hareketle -kanunumuzda da özel rapor düzenleme yetkimiz var- Türkiye’de bu olay nasıl başladı, dünyada nasıl başladı; Türkiye hastalık konusunda, hastaneler konusunda, sosyal konularda, idari konularda veya ekonomik konularda hangi tedbirleri aldı; bunların yansımaları ne oldu; eksik, noksanlık var mı; varsa neler; dünya mukayeseleriyle böyle bir rapor hazırladık. Bu da dün matbaadan geldi.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Evet.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ - Şimdi efendim, bu kapakta dünya var, dünyada maske var. Bir arkadaşımız sordu, dedi ki: “Maske Türkiye’nin altına kadar geliyor. Türkiye maskeye dâhil... Dedim ki bak, bu bilinçli olarak yapılmış. Maske ağız ve burunu örter, hâlbuki Türkiye dünyanın gözüdür artık, onun için örtülmemesi lazım dedim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok güzelmiş.

Başkanım çok teşekkür ediyoruz.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Ben de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Rapor yeni geldi. Detaylı olarak biz de inşallah Genel Kurulda otururken okuyacağız. Ben tekrar katkılarınız için çok teşekkür ediyorum. Alt Komisyon Başkanımıza, üyelerimize, sizlere, değerli vekillerimize teşekkür ediyorum.

Bildiğiniz gibi, biz şubat ayında bir çalıştay düzenledik, dilekçe hakkının kullanılmasıyla ilgili, sağ olsun Başkanlarımızda destek verdi. Biz de orada Dilekçe Komisyonun taleplerini, dilekçelerini veya geri bildirimlerini en kısa sürede ve en verimli şekilde yapan Bakanlıklara plaket verdik. Dediğiniz gibi, marifet iltifata tabidir, bazen yoğunluktan, bazen kişilerin çalışma şeklinden böyle ihmaller olabiliyor ama bunu bu alt komisyonda farklı bir şekilde değerlendirdik, bu sürecin devam etmesini ben Komisyon Başkanı olarak öneririm, uymayanları da davet edelim ama uyanları da taltif edelim diyorum.

Her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Toplantımızı kapatıyorum, saygılar sunuyorum.

Kapanma saati: 12.08